

Bendra kultūra ir kalba tiesia kelius ir stato tiltus

Leonardas MAČYS

Lapkričio 28-gruodžio 1 dienomis Sankt Peterburge vyko Europos lietuvių kultūros dienos, kurias organizavo Sankt Peterburgo lietuvių nacionalinė-kultūrinė autonomija. Šiai organizacijai vadovauja ilgametis aktyvus lietuvių bendruomenės narys, Peterburgo konservatorijos rektoriaus patarėjas prof. Gintautas Želvys. Įvairiapusėje programoje dalyvavo per 120 tautiečių iš Didžiosios Britanijos, Airijos, Vokietijos, Švedijos, Danijos, Lietuvos ir Rusijos. Kiekvienos šalies atstovai atsiuntė etnografinį ansamblį, kuris gražiai reprezentavo tos šalies lietuvių bendruomenę.

Renginyje dalyvavo Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Asanavičiūtė ir Airijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Arūnas Teišerskis. Iš Lietuvos atvyko Seimo nariai Aušra Papirtienė ir Arūnas Dumbrava, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis, Zarasų rajono savivaldybės meras Nikolajus Gusevas bei administracijos direktorius Benjaminas Sakalauskas.

Kalba VLKK pirmininkas A. Antanaitis

Atvykę į „Petro“ miestą lietuviai turėjo turiningą kultūrinę programą. Jie aplankė vieną didžiausių pasaulio muziejų – Ermitažą, pavaikščiojo po Peterburgą, lankėsi Petropavlovsko tvirtovėje, kur yra palaidoti rusų carai.

Ypač įdomu buvo apsilankyti Ermitažo saugyklose, kur patekti yra gana sunku, nes ekskursijas reikia užsisakyti iš anksto. Tad čia pabuvojo tik vienas kitas. Ir nesigailėjo – vien Bucharos emyro palapinė arba Tamerlano mauzoliejiaus durys ko vertos...

Programos kulminacija – popietė Etnografijos muziejuje. Renginio dalyvius sveikino Sankt Peterburgo valdžios atstovas. Apie lietuviybės svarbą ir turinį kalbėjo Seimo narė A. Papirtienė, palinkėjusi lietuviams išlikti savimi, plėtoti kultūrinę veiklą, neužmiršti kalbos. Ji kartu su Seimo nariu A. Dumbrava įteikė padėkos raštus ir atminimo dovanėles aktyviausiems Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės nariams.

Seimo narė Aušra Papirtienė Sankt Peterburge

VLKK pirmininkas A. Antanaitis akcentavo, jog šios Europos lietuvių kultūros dienos siunčia svarbią žinią pasauliui. Pirmiausia, pasaulio lietuviai sudaro vieną bendruomenę, kur begyventų – JAV, Vokietijoje, Lietuvoje ar Rusijoje. Nėra geresnių ar blogesnių, nėra antrarūšių ar neliečiamų. Todėl jei kas nors ir abejojo, ar verta Europos kultūros dienas rengti Rusijoje – tos abejonės turi išnykti. Antra, kultūros renginių svarba šiandieniniame pasaulyje vis auga. Kultūra visada jungia, niekada neskiria. Todėl ir renginys Peterburge suskamba naujomis gaidomis, nes juo labai aiškiai pasakoma: Rusijos lietuviai nėra atskirti – mus jungia lietuviškas kultūrinis mentalitetas, kurį čia demonstruojame. Pagaliau trečia, minėdami Pasaulio lietuvių metus ir Lietuvių chartos 70-metį, vis aiškiau suvokiame lietuvių kalbos vertę. Turime kuo didžiulis – didžiausiu pasaulyje „Lietuvių kalbos žodynu“, kuris buvo rašomas 100 metų. Šio žodyno skaitmeninę versiją A. Antanaitis ir įteikė G. Želviui palinkėdamas, kad tokios iniciatyvos būtų tęsiamos ir toliau.

Kalbasi prof. G. Želvys su VLKK pirmininku A. Antanaičiu

Kultūros dienos vyko Peterburgo ir Rusijos lietuvių iniciatyva, tačiau milžinišką pagalbą suteikė Lietuvos generalinis konsulas Sankt Peterburge. Generalinis konsulas Dainius Numgaudis ir jo komanda jau ne pirmus metus yra ir pagrindiniai lietuviškų renginių organizatoriai, ir bendruomenės palaikytojai, ir aktyvūs Lietuvos atstovai. Šio renginio metu generalinis konsulas teikė visokeriopą pagalbą organizatoriams ir pačiame konsulate surengė vakaronę renginio dalyviams bei svečiams.

Kultūros dienos pasižymėjo ne tik renginių gausa, bet ir dalykiškėmis diskusijomis. Aptarta lietuvių kalbos būklė išėivijoje. Situacija yra gana sudėtinga – interneto amžius nutautėjimą spartina milžiniškais tempais. Nors už Lietuvos ribų veikia apie 230 lietuviškų mokymo įstaigų, turinčių maždaug 7000 mokinių, šis skaičius akivaizdžiai yra per mažas. Jį reikėtų padidinti bent jau penkis kartus. Tačiau kaip tai padaryti? Diskusijų metu buvo svarstyta apie galimas naujas lituanistinio švietimo formas, galbūt apie virtualią mokyklą užsienio lietuvačiams.

Virtualios mokyklos idėja jau buvo aptarta su kai kurių bendruomenių atstovais

kituose pasaulio lietuvių susitikimuose. Nors ir patraukli, ji nėra lengvai įgyvendinama dėl kelių priežasčių. Pirma, sudėtinga pati organizacija. Reikėtų sudaryti klases pagal laiko juostas, vaikų pasiruošimą, gal parengti atskiras programas skirtingiems kraštams. Antra, Lietuvoje reikėtų rasti vietą, kur būtų galima įkurdinti mokymo bazę. Galbūt tai galėtų būti Lietuvių namų mokykla? Trečia, projektas nėra pigus, kadangi reikėtų ir techninės įrangos, ir atlyginimų mokytojams. Pagaliau svarbu ir tai, kad virtuali mokykla, jei ji atsirastų, nepakenktų dabar egzistuojančioms lietuviškoms ir lituanistinėms mokykloms, esančioms už Lietuvos ribų. Juk dabar lituanistinės mokyklos kartais yra vienintelė galimybė prisiliesti prie Lietuvos, išlaikyti ryšį su lietuviška kultūra, „išsikovoti“ galimybę atvykti į Lietuvoje vykstančius kursus ar kitus renginius. Atsiradus virtualiai mokyklai, pradėtų veikti interneto sindromas. Lengviau ir patogiau būtų pažinti Lietuvą ne bendruomenėje, o kompiuteryje. Kas nusvertų – beveik aišku. Tačiau yra ir antroji pusė – sunku sustabdyti laikmečio naujoves, ypač informacinių technologijų. Vienaip ar kitaip, naujų lituanistinio švietimo formų ieškoti reikia, taip pat būtina pritraukti žymiai didesni skaičių moksleivių, nes dabartinis tikrai yra per mažas.

Ši mintis buvo aptarta su švietimo, mokslo ir sporto ministru Algirdu Monkevičium. Ministras ja susidomėjo, tad šiandien einama prie kito etapo. Reikia išgirsti bendruomenių nuomonę ir parengti rimtą studiją apie virtualaus lituanistinio švietimo galimybę ir perspektyvą. Tad tokie renginiai, kaip Sankt Peterburge vykusios Europos lietuvių kultūros dienos yra gera galimybė apie lietuviybės palaikymo projektus padiskutuoti ir neformalioje aplinkoje.

Kitas labai svarbus projektas – kultūrinės ir kalbinės savimonės ugdymas. Vienas iš labai konkrečių darbų, prasidėsiančių jau 2020 metais – parodos „Paliesk lietuvių kalbą rankomis“ eksponavimas Europos lietuvių bendruomenėse. Parodą parengė Lietuvių kalbos institutas, iš dalies finansavo Seimas, logistiką sudaryti padėjo Valstybinė lietuvių kalbos komisija. Jau vasario mėnesį Lietuvių kalbos dienų metu paroda bus atidaryta Šveicarijoje, vėliau keliaus į kitas šalis, į kitas bendruomenes.

Taigi, Sankt Peterburge Europos lietuviai turėjo puikią galimybę padiskutuoti. Kadangi formalių posėdžių buvo nedaug, diskusijos virė užkulisiuose, o, kaip žinia, užkulisinės diskusijos dažniausiai esti labai produktyvios.

Kalbėta ir apie kitą labai svarbų projektą – pasaulinį lietuvių kalbos konkursą. Šią

idėją pristatė prof. G. Želvys, remdamasis tarptautinių muzikinių konkursų modeliu ir pavyzdžiu. Pagrindinė mintis – kalba vienija pasaulio lietuvius. Kalbos svarbą iškelia Lietuvių charta. Todėl akivaizdu, kad kalba ir pilietybė turi būti svarbiausios pasaulio lietuvių organizacijų temos dabar ir ateityje. Projektas sudomino diskusijų dalyvius. Sutarta projekto aptarimą pratęsti jau kitais metais.

Šių Europos lietuvių kultūros dienų reikšmė ir prasmė yra ypatingos. Pats renginio organizavimas parodė, kad visi pasaulio lietuviai gali būti ir yra lygūs, kokioje šalyje begyventų, kokia sudėtinga bebūtų geopolitinė situacija. Net ir Rusijos, kuriai paskelbtos tarptautinės sankcijos, lietuviai išlieka lietuviai, su kuriais reikia bendrauti ir bendradarbiauti. Politika negali statyti sienų tarp lietuvių. Bendra kultūra ir kalba tarp lietuvių tiesia kelius ir stato tiltus. Tokia buvo pagrindinė Sankt Peterburge vykusių Europos lietuvių kultūros dienų mintis.

pasauliolietuvis.lt

„Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.